

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/165343,Uroczystosc-wreczenia-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-Warszawa-4-czerwca-2022.html>
19.04.2024, 03:48

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022

Wydarzenie odbyło się w ramach Zjazdu Kobiet Aresztowanych w okresie stanu wojennego

Los uwięzionych kobiet

Przetrzymano w więzieniu na Rakowieckiej kobiety podległy takim samym torturom jak mężczyźni. Były bito, osadzane w karcerach, poddawane niekorańczym się przymusom. Zatrzymywano zarówno konspiratorki, jak i kobiety, których jedyną winą było krewiństwo czy znajomość z podejrzanym.

Nie je...
Nie wa...
w za...

Alboż Grabicki do więźniarek polity...

Żąd...
syła...
war...
śled...
sobie...
Przy...
na b...
K...

nie czy też zaprzeczenie powodowa
ne maltretowanie (...). Ciężka, którą w
ała reszty. Czulałam, że dalszego ne
im ratować życie męża i dziecka, oszc
aszej gry wyobraźni, w których niep
ci od urojenia (...). Prześladowały mnie
nych bólów zdawało mi się, że ktoś d
ym czaszką. Napaływały lęki, w uszach dźwię
podpisz wszystko czego żądają, ratuj! Jego i
lam ratować dziecko. Nie wiedziałam i nie
drzy mieli władzę nade mną,
to zabijecie mi dziecko" wy
nam potrzebny, nie użyj
no ścianach srała!...

wawie

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Warszawa, 4 czerwca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Anna Kołakowska, inicjatorka Zjazdu Kobiet Aresztowanych w okresie stanu wojennego. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Prezes IPN dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Jan Józef Kasprzyk, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Krzyż Wolności i Solidarności. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej internowane i więzione działaczki opozycji antykomunistycznej. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej internowane i więzione działaczki opozycji antykomunistycznej. Od lewej: Izabella Lipniewicz, dr Karol Nawrocki, Jan Józef Kasprzyk. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą internowane i więzione działaczki opozycji antykomunistycznej. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uczestniczki zjazdu podczas zwiedzania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uczestniczki zjazdu podczas zwiedzania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uczestniczki zjazdu podczas zwiedzania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uczestniczki zjazdu podczas zwiedzania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

4 czerwca 2022 o godz. 13.30 na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie zostały wręczone Krzyże Wolności i Solidarności dla działaczek opozycji niepodległościowej, aresztowanych i więzionych w okresie stanu wojennego.

W imieniu Prezydenta RP Andrzeja Dudy odznaczenia wręczył Prezes IPN dr Karol Nawrocki.

Krzyżem Wolności i Solidarności zostały odznaczone:

1. Danuta Kosińska
2. Sylwia Teresa Kozakowska
3. Hieronima Liberkowska
4. Daniela Urszula Mielczarek
5. Janina Teresa Niewęłowska
6. Ewa Nowicka-Sząszor
7. Elżbieta Maria Szewczyk
8. Elżbieta Walesiak
9. Elżbieta Zarańska

Nawiązując do jego symboliki prezes IPN powiedział:

Krzyż jest symbolem cierpienia, ale jest też symbolem zwycięstwa – zwycięstwa ciężko pojętego, zwycięstwa, które dotyka spraw transcendentalnych, duchowych (...). Ten krzyż na Waszych piersiach symbolizuje dzisiaj zwycięstwo, bo to Wy dałyście wolność Rzeczypospolitej.

Uroczystość była jednym z punktów programu Zjazdu Kobiet Aresztowanych w okresie stanu wojennego, objętego Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości 1918-2018, organizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej i Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Zjazd odbywa się w Warszawie w dn. 4-5 czerwca 2022 r.

Andrzej Duda, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, skierował do uczestniczek uroczystości list, który odczytała Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN:

Polki wspaniale zapisały się w historii zmagania ze zniewoleniem komunistycznym. Aktywnie angażowały się w inicjatywy opozycyjne przed rokiem 1980, działały w KOR, współtworzyły Wolne Związki Zawodowe. Uczestniczyły w strajkach i protestach głodowych, a nierzadko przewodziły im

- napisał prezydent. W dalszej części listu podkreślił:

W pierwszym okresie istnienia „Solidarności” panie stanowiły 54 procent jej członków (...) Część z nich jest obecna na dzisiejszym zjeździe. Wielce Szanowne Panie, na ręce Pań składam dzisiaj wyrazy najwyższego uznania i wdzięczności dla wszystkich Polek, które w okresie tzw. Polski Ludowej, a szczególnie podczas nocy stanu wojennego, w pełni zasłużyły na miano bohaterek naszej wolności.

Kilka słów do uczestniczek zjazdu skreśliła również Elżbieta Witek, marszałek Sejmu RP:

Cieszę się, że dzisiejsza uroczystość gromadzi bohaterki minionych czasów, a ich udział w walce z komunizmem zostaje w szczególny sposób podkreślony. Wciąż bowiem zbyt mało miejsca poświęca się uwagi opozycjonistkom, a przecież kobieca, heroiczna walka o wolność i suwerenność wypełnia każdy rozdział w dziejach narodu.

W jej imieniu list odczytał prof. Tadeusz Wolsza, przewodniczący Kolegium IPN.

Jan Józef Kasprzyk, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, przeczytał też list prezesa Rady Ministrów. Premier Mateusz Morawiecki podkreślił w nim znaczenie dzisiejszej ceremonii:

Krzyż Wolności i Solidarności to wyjątkowe odznaczenie wolnej Rzeczypospolitej. To odznaczenie dla tych, którzy w duchu odpowiedzialności za Ojczyznę i w imię miłości do niej ryzykowali własne bezpieczeństwo w walce o suwerenność i sprawiedliwość. Czynili to nie z bronią w rękę, ale siłą własnej woli i bez przemocy. W ten sposób kładli podwaliny pokojowej rewolucji „Solidarności”.

Inicjatorka Zjazdu Kobiet Aresztowanych w okresie stanu wojennego, pani Anna Kołakowska, podkreśliła w swoim przemówieniu, że żadna z nich nie myślała o odznaczeniach i splendorach:

Nie myślałyśmy, że kiedyś ktoś to doceni tak, jak dziś jesteśmy doceniane (...). Naszą nobilitacją były wyroki, które wydawały komunistyczne sądy. Były nobilitacją dlatego, że

pozwołyły nam stanąć w szeregu tych, którzy nas poprzedzili w walce o wolność naszej ojczyzny, że włączałyśmy się w ten korowód przepięknych postaci, które były naszym natchnieniem.

Anna Kołakowska była najmłodszą więźniarką stanu wojennego, w chwili aresztowania miała zaledwie 17 lat. Skazano ją na 3 lata więzienia za druk i kolportaż wydawnictw niezależnych. W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 roku opozycjonistki były wyciągane w środku z domów, a w razie stawiania oporu funkcjonariusze SB wykorzystywali swą przewagę fizyczną.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki podkreślił, że inicjatywa Anny Kołakowskiej i Izabelli Lipniewicz jest spotkaniem ludzi, którzy pragną wolności i niezależności bez spuścizny komunizmu.

Jakiej odwagi musiało wymagać od Was to, co zrobiliście w latach 80., jak wielce się poświęcałyście po to, by przynieść wolność mojemu pokoleniu. Z mojego serca płynie wielki podziw w stosunku do Was, drogie Panie i do Waszych bliskich. (...) Cieszę się, że na liście polskich bohaterek walczących o wolność są Wasze nazwiska.

Podczas uroczystości odsłonięto również tablicę upamiętniającą więzione i internowane kobiety działające w NSZZ „Solidarność” oraz w innych organizacjach opozycji antykomunistycznej. Tablicę ufundowało Biuro Upamiętniania Walki Męczeństwa IPN. Uczestniczki zjazdu zwiedziły też [Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL](#).

1918 · 2018

Patronat Narodowy Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy
w Stulecie Odzyskania Niepodległości

[Informacje o patronatach przyznanych przez Prezydenta RP](#)

Pliki do pobrania

[List Prezydenta RP Andrzeja Dudy \(pdf, 119.86 KB\)](#)

[List Marszałek Sejmu RP Elżbiety Witek \(pdf, 393.34 KB\)](#)

[List prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego \(pdf, 487.44 KB\)](#)

[Biogramy odznaczonych \(pdf, 358.28 KB\)](#)